

Cēsu jaunajā pilī būs skatāmas divas izstādes

No 9.jūnija Cēsu Jaunajā pilī skatāmas divas izstādes.

Jaunās pils Bēniņu izstāžu zālē Kino un teātra kostīmu māksliniece Večella Varšlavāne.

Jaunās pils 3. stāvā semināru zālē Jānis Doreds. Izcilais foto un kino reportieris 20.gadsimta pasaulē.

VEČELLA. KOSTĪMMĀKSLAS ZELTA FONDS

Kino un teātra kostīmu māksliniece Večella Varšlavāne

Izstāde veltīta vienai no ievērojamākām, šarmantākajām un elegantākajām kostīmu māksliniecēm Latvijā Večellai Varšlavānei (1930–2015). Māksliniecei, kuras radošā darba mūžs Latvijas kino un teātra vēsturē ir rakstāms ar Zelta burtiem.

Izstāde veidota sadarbībā ar LKA Eduarda Smiļģa Teātra muzeju.

Izstādē ir apskatāmi vairāk kā 45 kostīmi no kinofilmām Rīgas Kinostudijā un teātra izrādēm Latvijas Nacionālajā teātrī, Dailes teātrī, Jaunajā Rīgas teātrī un Latvijas Nacionālajā operā un baletā. To vidū kostīmi tādiem leģendāriem aktieriem kā aktrisei Vijai Artmanei no kinofilmas “Teātris” un izrādes “Pīķa dāma” Jaunajā Rīgas teātrī, aktieriem Uldim Dumpim, Oļģertam Kroderam, Rūdolfam Plēpim un daudziem citiem. Tos papildina arī filmu un izrāžu lielformāta fotogrāfijas no Eduarda Smiļģa Teātra muzeja, Latvijas Nacionālā teātra un Latvijas Nacionālās operas krājuma un kostīmu skiču kopijas no mākslinieces meitas gleznotājas Frančeskas Kirkes personīgā arhīva. Savukārt stāstu par Večellas Varšlavānes ceļu kostīmmākslā palīdzēs atklāt gan aktieru un režisoru stāsti, gan arī pašas mākslinieces balss ieraksti un izrāžu fragmenti.

Večella Varšlavāne ir māksliniece, kura ar saviem kostīmiem pratusi palīdzēt aktieriem atrast tieši to tēlu, kad “uzvelkot kostīmu piedzimst izrāde”. Savā radošajā darbībā viņu vairāk interesējušas lietas un tēmas, kurās realitāte mijās ar fantāzijas pasauli. To lieliski varam redzēt izstādē skatāmajās mākslinieces zīmētajās kostīmu skicēs un eksponētajos tērpos, kuri, lai arī veidoti laikmetam raksturīgajā stilistikā, tomēr visā savā būtībā ir fantāzijas tērpi konkrētai filmai vai izrādei konkrētajā laikā un telpā.

Nozīmīgs laika periods Večellas Varšlavānes radošajā darbībā bija laiks Rīgas Kinostudijā no 1970. gada, kad veidoti kostīmi 28 filmām. Nozīmīga bijusi sadarbība ar Aloizu Brenču, radot tērpus 6 režisora filmām, to starpā “Šahs briljantu karalienei” (1973), “Dāvanas pa telefonu” (1977), “Rallijs” (1978). Īpaši izceļams ir mākslinieces kopdarbs ar Jāni Streiču, sevišķi leģendārajā filmā “Teātris” (1978), ar režisoru Arvīdu Krievu filmās “Aveņu vīns” (1984), “Fotogrāfija ar sievieti un mežakuili” (1987), arī ar Oļģertu Dunkeru filmā “Viktorija” (1988), par kurām māksliniece saņēmusi “Lielā Kristapa” balvas.

Teātros kopā radīti kostīmi 56 izrādēm. Īpaši atzīmējama Večellas Varšlavānes sadarbība ar režisoru Alvi Hermani 1990. gados, kad top tādi kostīmmākslas meistardarbi Jaunajā Rīgas teātrī kā izrādes “Marķīze de Sada” (1993), “Kaija” (1996), “Vilkumuižas jaunkundzes” (2000). Mākslinieces radošās karjeras pēdējais posms

visciešāk saistīts ar režisores Indras Rogas iestudējumiem Latvijas Nacionālajā teātrī, kā A. Obraceva "Divas sirdis" (2003), H. Ibsena "Nora" (2005), V. Šekspīra "Karalis Līrs" (2006), L. Stumbres "Smiltāju mantinieki" (2008), G. Janovska "Uz neatgriešanos" (2009) u.c. Indras Rogas iestudētās R. Blaumaņa "Skroderdienas Silmačos" (2010) ir vienīgā izrāde ar Večellas Varoslavānes kostīmiem, kas joprojām atrodas teātra repertuārā.

Īpaša pateicība izstādes līdzautoriem Eduarda Smiļģa Teātra muzeja direktoram Jānim Siliņam un muzeja mākslas ekspertam Ralfam Liepam.

Cēsu muzejs pateicas par līdzdalību un atbalstu izstādes veidošanā Rīgas Kinostudijai, Latvijas Nacionālajam teātrim, Dailes teātrim, Jaunajam Rīgas teātrim, Latvijas Nacionālajai operai un baletam, Vidzemes Tehnoloģiju un dizaina tehnikumam un Večellas Varoslavānes meitai gleznotājai Frančescai Kirkei!

Vislielāko paldies Cēsu muzejs saka izstādes galvenajam atbalstītājam Veikalu tīklam ZAPPING !

Izstāde atvērta no 9. jūnija līdz 29. augustam!

JĀNIS DOREDS. IZCILAIS FOTO UN KINO REPORTIERIS

20. GADSIMTA PASAULĒ

Jānis Doreds – 20. gadsimta foto un kino reportieris, kurš ar savu aizrautību un uzņēmību ieguva atzītu starptautisku slavu pasaules valstu reportieru vidū. Viņš aizvien bija tur, kur 20. gadsimtā risinājās apvērsumi, invāzijas, okupācijas un revolūcijas.

Izstāde iepazīstina ar fotogrāfa un kinoreportiera ģimeni un ārkārtīgi dinamisko dzīvi Latvijā, Krievijā, Eiropā un Amerikā. Izstādē skatāmas unikālas Jāņa Doreda uzņemtās fotogrāfijas un kino reportāžu fragmenti no 20. gadsimta pasaules karstākajiem punktiem. Ar izstādi šogad atzīmējam mūsu novadnieka, izcilā foto un kino reportiera 140 gadu atceres jubileju.

Jānis Doreds dzimis 1881. gada 23. aprīlī (pēc vecā stila) Veismaņmuižā pie Cēsīm, mācījies Cēsu zēnu elementārskolā. Viņa ceļš pasaulē sākās 1894. gadā, kad 13 gadu vecumā devās pie brāļa uz Maskavu, kur redzētās "kustīgās bildes" ierosināja sasniegt mērķi – iemācīties pašam filmēt.

Jānis Doreds (1881–1954) pirmās filmas uzņēma ASV, bija viens no pirmajiem Holivudas kino operatoriem. Taču filmēšana studijā likās garlaicīga. No 1920. – 1925. gadam Jānis Doreds bija "Pathe News" korespondents Baltijas valstīs un Polijā, no 1925. – 1950. gadam filmēja 20. gs. nozīmīgākos notikumus kā, piemēram, Krievijas vadītāja Ļeņina bēres, zemūdens "Nautilus" ekspedīciju uz Ziemeļpolu, Itālijas iebrukumu Etiopijā 1935. gadā, pilsoņu karu Spānijā, Varšavas bombardēšanu 1940.

gadā, otrās frontes atklāšanu 1944. gada jūnijā un citus notikumus. Viņa uzņemtās reportāžas skatījās visu Eiropas valstu kinoteātros. Par Jāņa Doreda kino operatora gaitām rakstīja gan Eiropas, gan Amerikas, gan Austrālijas prese.

Kino reportiera gaitas Jānis Doreds noslēdza 1950. gadā. Kopā ar sievu Elizabeti apmetās paša mājā Norvēģijā, Džona Doreda salā, kur atpūtā nodzīvoja 4 gadus.

Jānis Doreds miris 1954. gadā, apglabāts Norvēģijā.

Cēsu muzejs pateicas par atbalstu izstādes veidošanā fotogrāfam un fotovēsturniekam Pēterim Korsakam un LKA Rīgas Kino muzejam!

Izstāde atvērta no 9. jūnija līdz 29. augustam!